

Ko smo?

GIZ je organizacija za međunarodnu saradnju Savezne Republike Nemačke sa sedištem u Bonu i Ešbornu u Nemačkoj. Na osnovu bilateralnog sporazuma između Vlade Savezne Republike Nemačke i Vlade Republike Srbije, GIZ po nalogu Vlade SR Nemačke a u partnerstvu sa Ministarstvom prosvete i nauke i u saradnji sa Ministarstvom omladine i sporta razvija u Srbiji projekat „Profesionalna orijentacija na prelazu u srednju školu“. Projekatom je predviđeno da programom profesionalne orijentacije budu obuhvaćene sve osnovne škole i lokalne kancelarije za mlade u Srbiji u periodu od 2011. do 2013. godine. Projekat se realizuje kroz saradnju i unapređivanje nekolicine institucija: osnovnih škola, srednjih škola, Regionalnih centara za stručno usavršavanje zaposlenih u obrazovanju, Saveta za zapošljavanje na nacionalnom nivou, Centara za razvoj karijere, Nacionalne služba za zapošljavanje, Centara za socijalni rad, lokalnih samouprava, privredne komore i dr.

Cilj projekta

Opšti **cilj projekta** je uspostavljanje funkcionalnog i održivog sistema i programa profesionalne orijentacije (PO) za mlade na prelazu iz osnovne u srednju školu, odnosno u svet rada. Unapređuje školske i van-školske lokalne, regionalne i nacionalne kapacitete korisnika u oblasti PO.

Projekat se bazira se na školskoj i vanškolskoj komponenti. U okviru **školske komponente** predviđa se obuka školskih timova (nastavnika i stručnih saradnika) za aktivnu nastavu iz profesionalne orijentacije i zatim realizacija ove nastave sa učenicima.

Korisnici

Program profesionalne orijentacije je namenjen pre svega **učenicima završnih razreda osnovne škole**. Ključnu ulogu u njegovoj realizaciji imaju škole i njihovi nastavnici i stručni saradnici, roditelji i zajednica u školskom okruženju, koji će kroz njegovu primenu unapređivati svoje kapacitete i mogućnosti.

Program profesionalne orijentacije

Program profesionalne orijentacije je koncipiran na osnovu interaktivnog petofaznog modela profesionalne orijentacije u čijem je fokusu razvoj kompetencije za izbor zanimanja kod mladih. Baziran je na pozitivnim iskustvima u njegovoj realizaciji u širem regionu, a priprema sadržaja programa poverena je stručnjacima iz oblasti obrazovanja.

Osnovni cilj programa je podsticanje razvoja kapaciteta mladih da donesu i sprovedu promišljenu, valjanu i samostalnu odluku o izboru škole i zanimanja, kao i planiraju karijeru i uključe se u svet rada. Nastava za mlade u okviru programa se odvija kroz radionice, koje omogućavaju da učenici/ce kroz aktivno učešće izgrade saznanja, veštine, sposobnosti i vrednosti potrebne za ostvarenje ovog cilja.

Program čini 5 modula (faza):

1. **samospoznanja** - prepoznaju se sopstveni potencijali, sklonosti i spremnosti za postignuća kod učenika;
2. **Informisanje o zanimanjima i karijeri** - da bi se omogućila informisana odluka o izboru zanimanja, pripremaju se na strukturisan način raspoložive informacije i određuju one informacije o zanimanjima koje tek treba obezbediti;
3. **upoznavanje sa putevima obrazovanja** - upoznaju se mogući putevi obrazovanja (mreža škola) i karijere koji vode ka ostvarenju željenog zanimanja;
4. **realni susreti sa svetom rada** - upoznavanje sa realnošću određenog zanimanja i oprobavanje u pojedinim zanimanjima kroz susrete sa predstavnicima zanimanja, raspitivanje u preduzećima i stručnu praksu u preduzećima
5. **donošenje odluke o izboru škole i zanimanja** - samostalno, promišljeno i odgovorno se donosi odluka o izboru škole ili zanimanja.

Dobiti iz programa

Učenici/ce i mladi

- Imaju pristup savremenom modelu profesionalne orijentacije;
- Proces odlučivanja o izboru škole i zanimanja sprovode u skladu sa sopstvenim interesovanjima, sposobnostima, potrebama i vizijom celoživotnog učenja;
- Kroz portfolio profesionalne orijentacije dokumentuju sopstveni put istraživanja i kompetencije odlučivanja o željenoj školi i zanimanju;
- Programom stiču znanja i razvijaju životne veštine koje su neophodne u susretu sa dinamičnim i promenljivim svetom rada.

Škola i lokalne kancelarije za mlade

- Uključivanjem u program pružaju mogućnost zainteresovanim profesionalcima da usavrše svoj rad u oblasti PO i realizuju stručno usavršavanje kroz akreditovan program PO;
- realizacijom programa ostvaruje zakonom definisane principe, ciljeve i standarde obrazovanja i vaspitanja;
- Razvija važne komponente obrazovanja: ličnu, stručnu i metodske kompetencije;
- Dobija materijal za tim profesionalaca kao i za učenike/ce i mlade iz oblasti PO koji je kreiran uz poštovanje najnovijih naučnih i međunarodno priznatih standarda čime institucija unapređuje sopstvenu kompetenciju.

Roditelji/staratelji

- Su osnaženi da pruže podršku svojoj deci na putu ka odluci o željenoj školi i zanimanju;
- Su osnaženi da svom detetu postanu najvažniji sagovornik i da aktivno učestvuju, pomažu, podržavaju i prate proces odlučivanja o školi i zanimanju;
- Kroz saradnički odnos sa školom podržavaju najbolji interes deteta da gradi smislen i uspešan život kroz profesionalno i lično ostvarenje.

Partnerske institucije

- Uskladjuju se sa promenama u svim segmentima života i rada, obrazovanja;
- Odgovaraju zahtevima adekvatne pripreme učenika/ca i mladih za proces opredeljivanja za školovanje i željeno zanimanje;
- Deo su sistemске povezanosti aktera i institucija i imaju usaglašen pristup pitanjima profesionalnog razvoja.

Faze i način realizacije projekta

Projekat se u školskoj 2011/2012. godini realizuje u dve faze.

Prva faza počinje u prvom polugodištu prijavljivanjem škola za učešće u projektu i selekcijom škola na osnovu kriterijuma:

- visoka motivacija i spremnost škole za program PO;
- dosadašnja pozitivna iskustva škole u oblasti PO;
- otvorenost škole za saradnju i umrežavanje na svim novoima.

Sledi trodnevna obuka školskih timova za primenu programa PO iz 100 osnovnih škola u trajanju od tri dana, a zatim implementacija programa PO u školama.

Od ovih škola se formira 10 mentor škola, koje će biti edukovane kroz akreditovanu obuku za PO i obuku za mentorski rad, da u drugom polugodištu obučavaju i podržavaju implementaciju programa profesionalne orijentacije u novih 100 škola.

U školskoj 2012/2013. godini na osnovu primera dobre prakse, naučenih lekcija iz implementacije programa, prilagođenog i razvijenog materijala, projekat će se realizovati u ostalim osnovnim školama u Srbiji.

Priručnici o profesionalnoj orijentaciji

Priručnici o profesionalnoj orijentaciji rezultat su najnovijih naučnih i međunarodno priznatih standarda, pilotirani u osnovnim školama i LKM u Srbiji sa izvanrednim postignućima. Sledeći priručnici će se koristiti u školama:

- **Profesionalna orijentacija—pet koraka do odluke o školi i zanimanju—obuka za trenere;** i materijal za kopiranje;
- **Profesionalna orijentacija—pet koraka do odluke o školi i zanimanju—program za osnovne škole;** i materijal za kopiranje;
- **Portfolio profesionalne orijentacije**